

Testo digitalizzato da www.torah.it nel 2010
Tutti i diritti sulla digitalizzazione riservati

Testo sacro.
Stampare solo per conservarlo.

Eliminare esclusivamente in ghenizà

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVID LUZZATTO

PADOVA
1874

28
PARASHAT ACHARÈ MOT

Torah.it

בָּהּ: (א) וְהִדְוָה בְּנִדְתָהּ וְהִזְבֹּ אֶת־זִוְכוֹ לזָכָר
וְלִנְקֵבָה וְלֵאִישׁ אִישׁ יִשְׁנֹב עִם־טַמְאָה:

פ פ פ

טז

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי
בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּמָּתוּ: (ב)
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אַחִיךָ

LEVITICO XV-XVI

è questa la legge relativa al blenorreato, ed a colui dal quale
esca effusione di seme, per cui divenga impuro; (33) Ed alla
donna mestruata, in quanto alla sua (regolare) mestruazione;
ed a chi ha scologia, sia maschio o femmina; ed a chi giac-
cesse con donna impura.

XVI

(1) Il Signore parlò a Mosè, dopo la morte dei due figli
d' Aronne; i quali presentatisi [arbitrariamente] innanzi al Si-
gnore, morirono. (2) Disse cioè il Signore a Mosè: Parla ad
Aronne tuo fratello, onde non entri in alcun tempo nel San-

(א) אַחֲרֵי מוֹת: אַע"פּי שֶׁהֵם לֹא נִכְנְסוּ לְקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, וּכְל מִקּוּם הִיחָה
וַיִּתְחַסּוּ מִפְּנֵי זְלוּזָה בְּכַזָּב וּבַמִּוֶּרָא הִרְאוּ לְנוֹשֵׁכַן ה' וְלַעֲבוּדָתוֹ. בְּרַש"י כ"י שְׂדֵי
עוֹסִיף: כָּל מִקּוּם מִיָּקָר וּמוֹלִיץ זִיעָה כַּגּוֹן מַחִילָה שְׂחַתָּה הַקִּרְקַע מוֹקֶפֶת גֹּדֵר שֶׁל אֲזַנִּים
הוּא בְּקִרְבָּא תַּחַד (אֲזַל קוֹדֵם לָכֵן כְּתוּב בְּטַחַד בְּט"ת). (ב) אֶל יִבְאָ בְּכָל עֵת:

וְאֶל־יִבְאָ בְּכָל־עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבַּיִת לַפְּרֹכֶת
אֶל־פְּנֵי הַבְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת
כִּי בַעֲנָן אֲרָאָה עַל־הַבְּפֹרֶת: (א) בְּזֹאת יָבֹא
אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפָרָה בֶּן־בָּקָר לְחִטָּאת וְאֵיל
לְעֹלָה: (ב) כְּתַנְתָּ־בְּדָר קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי־
בְּדָר יִהְיוּ עַל־בָּשָׂרוֹ וּבְאֲבָנָיִם כָּל יַחְגֹּר

LEVITICO XVI

tuario, oltre la portiera, (esistente) davanti al coperchio ch'è
sull'Arca; altrimenti morrebbe: perciocchè entro una nube io
apparirò sopra il coperchio. (3) (Soltanto) dopo fatte queste
cose entrerà Aronne nel Santuario, dopo fatto (cioè) un gio-
vine toro in sacrificio d'aspersione, ed un montone in olo-
causto. (4) Indosserà una tonaca sacra, di bisso, e calzoni di
bisso avrà sulla carne, e d'una cintura di bisso sarà cinto, e

בְּשֵׁם זִמָּן. כִּי בַעֲנָן אֲרָאָה עַל הַבְּפֹרֶת: כִּי גַם כַּשֶּׁאִיָּה נִגְלָה עַל הַכַּפֶּרֶת לֹא
יִהְיֶה זֶה אֲלֹא בְּתוֹךְ הַעֲנָן, כִּי כַזָּב אֱלֹהִים הַסַּתֵּר דַּבָּר, וּלְפִיכָךְ גַּם הַכ"ה יִזְהַר
שֶׁלֹּא יִכְנֹס לָשֵׁם. וְאֶל יִבְאָ בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ: טַעְמוֹ הַמִּקְרָא הוּא זָרִים מֵאֵל,
כִּי הֵם הִתְחַכְּתוּ רְאוּי קָחַת וְלֹא יוֹמֹת (וְאֶל־יִבְאָ בְּכָל עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבַּיִת לַפְּרֹכֶת
אֶל־כְּפֵי הַכַּפֶּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ וְלֹא יוֹמֹת); וְאוּלַי דַּעַת בַּה"ט כ"י יְהוּדָה (מִכְּתוּב כ"ו)
מִבַּיִת לַפְּרֹכֶת בְּאֶזְבֵּי, אֶל כְּפֵי הַכַּפֶּרֶת בְּמִיתָה. וְאִפְשָׁר עוֹד לִזְמַר כִּי אוּלַי צִבִּית שְׂנֵי הֵם
מִי שֶׁהֵם אוֹמֵר עֲכָשׁוּ שְׂאִין אֲרוֹן וְאִין כַּפֶּרֶת רְאוּ שִׁיָּהִם מוֹתֵר לְהַכְּסֹם לְבַיִת קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים,
לְפִיכָךְ רְאוּ חֲמוּסִים לְתַלְק מֵאֲמֹר הַכְּתוּב כֹּאִילֵו הוּא שְׂנֵי מֵאֲמֹרוֹת, וְאֶל יִבְאָ בְּכָל עֵת אֶל
הַקֹּדֶשׁ מִבַּיִת לַפְּרֹכֶת (אֶף אִם אִין שֵׁם אֲרוֹן וּכְפֶרֶת אֲסוּר לְבֹאָ שֵׁם, וְאוֹמְרִים) אֶל כְּפֵי הַכַּפֶּרֶת
אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ (אֶל יִבְאָ בְּכָל עֵת) וְלֹא יוֹמֹת, בְּזִמָּן שֶׁשׁ אֲרוֹן יֵשׁ מִיתָה וּבְזִמָּן שְׂאִין אֲרוֹן
מִיתָה לִּיכָא, אֲזַבְרֵה וַיִּהְיֶה חֵיבָא. וּבַעֲלֵי הַטַּעְמוֹס (שֶׁהֵם אַחֲרֵי הַמִּיתָה הַתְּלִמּוּד) לִיטו

(*) קוץ ברביעי.

וּבְמִצְנַפֶּת בֶּד יִצְנַף בְּגָדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֵן
 בְּמַיִם אֶת־בִּשְׂרוֹ וְלִבְשָׁם: (ה) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עֲזִים לַחֲטָאת וְאֵיל
 אֶחָד לְעֹלָה: (ו) וְהִקְרִיב אֶהְרֹן אֶת־פֶּרֶךְ
 הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפַר בְּעֵרוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ:
 (ז) וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְהֶעֱמִיד אֹתָם
 לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ח) וְנָתַן אֶהְרֹן

LEVITICO XVI

con una mitra di bisso si fascerà (il capo): sono indumenti sacri, ed egli si bagnerà il corpo nell'acqua innanzi d'indossarli. (5) E dalla congrega de' figli d'Israel riceverà due capretti per sacrificio d'aspersione, ed un montone per olocausto: (6) Aronne farà avanzare il toro di sacrificio d'aspersione, appartenente a lui, e propizierà per sè e per la casa sua. (7) E prenderà i due capretti, e li presenterà innanzi al Signore, all'ingresso del padiglione di congregazione. (8) Aronne

הַטְּעִימִים עַל כִּי הִקְרִיאתָ שְׂהִיתָ וּקְוַבֵּלֵת זַעַל פֶּה וּמַכְמוֹ בַּיַּת שָׁנִי. (ח) גּוֹרְלוֹת:
 גְּרָלוֹן זַעֲרֵי אֲזָזֵל: כִּרְחַם שְׂהִי מוֹקֵדִים שֶׁם הָאֵל הַרְעָה, הַשֶּׁטֶן, אֵל עֵז, וּמֵלֵת
 עֹזֹזֵל מִן עֵז עַל אֵל. וְהוֹמַמְיִים זַחֲדוֹת הָאֵל זֵלֵא הַאֲמִינֵי מַזִּיאוֹת הָאֵל הַרְעָה,
 כַּשְׂרָה אֲנִלֵּם הַמֵּלֵה הַזֹּאת הַהֲרַחַת הַרְעָה הַגּוֹמֵר וְהַאֲבָדוֹן, עַל דֶּרֶךְ שֶׁנֶּם הַיּוֹם אֲמוּרִים
 שֶׁנֶּן לְהוֹרֹת עַל כָּל רַעַה גְדוֹלָה וְעַל הַאֲבָדוֹן; וְהִנֵּה הַשְּׂעִיר הַיֵּה מַשְׁתַּלֵּחַ לְאֲבָדוֹן זַחֲדָר
 שְׂמִיּוֹת זַרְעָב. וְהִנֵּה זַמּוֹן שְׂהִיתָ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַחֲמַת יָדִים לְיִשְׂרָאֵל לְהִיטֵם הַמֵּעַט מִכָּל
 הַטְּעִימִים הַיֵּה אֲסַפֵּר לְמִנְזָח זַתּוֹךְ אֲרָכָם אֶרֶץ גּוֹרָה וְרַחֲמַת שִׂיתַעַה זַה הַשְּׂעִיר וּמִוֹת, אֲבַל
 אֲחֵר זַמּוֹן כַּשְׂרַחֲמָה הַאֲמוּם וְנַחֲיִישָׁה הָאֶרֶץ וְלֹא הִיתָ שֶׁם אֶרֶץ גּוֹרָה הַמִּזְכְּרוֹ לְהַתְקִין
 שִׂידֻקֵּף הַשְּׂעִיר מֵעַל הַטּוֹק, שֶׁאֵל־כִּי הַיֵּה נַכְכֵּם לַעִיר נִזְנַת. וְאֲמוּנֵם הַמִּכּוּוֹן זַשְׁלֹחַ
 הַשְּׂעִיר לְעֹזֹזֵל כִּרְחַם שְׂהִי עַל דֶּרֶךְ וְהַשְׁלִיךְ זַמִּנְלוֹת יֵם כָּל חַטָּאתָם, כִּי הִכְהֵן זַדְבּוּרוֹ

עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גְּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה
 וְגּוֹרָל אֶחָד לְעֹזֹזֵל: (ט) וְהִקְרִיב אֶהְרֹן אֶת־
 הַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וַעֲשָׂהוּ
 חֲטָאת: (י) וְהַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל
 לְעֹזֹזֵל יַעֲמִד־הֵי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו
 לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֹזֹזֵל הַמִּדְבָּרָה: (יא) וְהִקְרִיב
 אֶהְרֹן אֶת־פֶּרֶךְ הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפַר בְּעֵרוֹ
 וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשַׁחֵט אֶת־פֶּרֶךְ הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ:
 (יב) וְלָקַח מִלֵּאֵי־הַמַּחְתָּה גַּחְלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ

LEVITICO XVI

trarrà le sorti intorno ai due capretti: (sopra dell')una sorte sarà (scritto): Pel Signore, e (sopra del)l'altra: Per Azazèl. (9) Ed Aronne presenterà il capretto, sul quale sarà caduta la sorte pel Signore, e ne farà un sacrificio d'aspersione. (10) E quel capretto, sul quale sarà caduta la sorte per Azazèl, sarà conservato vivo davanti al Signore, per propiziare sopra di esso, per poi mandarlo ad Azazèl, al deserto. (11) Aronne presenterà il toro di sacrificio d'aspersione appartenente a lui, e propizierà per sè e per la casa sua [cioè implorerà il divino perdono sui proprj peccati, e su quelli della sua famiglia]; indi scannerà il toro di sacrificio d'aspersione appartenente a lui. (12) E prenderà piena la paletta di accese

הַיֵּה כוֹתֵן כָּל עֹכוֹת הָעַם עַל הַשְּׂעִיר, וְאֵת־כִּי הַיֵּה מַשְׁלַח הַשְּׁלִיחַ וְעִמּוֹ הַעֲבוֹת כָּל־

(ז) זַרְחָשׁ עִמּוֹד שִׁינֹן זִי"ה שִׁמ"ו.

מִלְפָנֶי יְהוָה וּמִלֵּא חֲפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דָּקָה
וְהָבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: (יג) וְנָתַן אֶת־הַקְטֹרֶת
עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּבִסָּה יַעֲנֵן הַקְטֹרֶת
אֶת־הַכֹּפֶרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת:
(יד) וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי
הַכֹּפֶרֶת קִדְמָה וּלְפָנֶי הַכֹּפֶרֶת יִזֶּה שִׁבְעַ־
פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: (טו) וַיִּשָּׁחַט אֶת־שְׁעִיר
הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר לַעֵם וְהָבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲשֶׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה

LEVITICO XVI

braci, d'in sull'altare, d'innanzi al Signore, e pieni i suoi pugni di profumo aromatico polverizzato; e porterà oltre alla portiera. (13) E metterà il profumo sopra il fuoco, davanti al Signore; ed il nuvolo del profumo coprirà il coperchio ch'è sopra (l'Arca del)la legge, e così egli non morrà. (14) E piglierà del sangue del toro, e ne spruzzerà col dito verso il coperchio, ad oriente; e davanti al coperchio (sul suolo) spruzzerà sette volte di quel sangue col dito. (15) Indi scannerà il capretto di sacrificio d'aspersione appartenente al popolo; e

אל ארץ גזרה, והעם היה כשאר נקי מכל עונותיו. (טו) וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל ומפשעיהם: הסויות וטערת המקדש מן הטמאות אשר אולי טמאוהו ישראל אם בשוגג ואם בזווה, אבל אין הכפרה מועילה למו שטמאו, כי הוא עונו ישא; והנה המוכון בכפרה הזאת הוא שאם אולי אחד העם יבא לבית המקדש בטמאה, אל יחשבו העם שהמקדש טמוא וכל העבודות הנעשות בו לא לרצון מהיכה, אך יחשבו

לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכֹּפֶרֶת וּלְפָנֶי
הַכֹּפֶרֶת: (טז) וּכְפָר עַל־הַקְדָּשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם וּבֶן־יַעֲשֶׂה
לְאַהֲל מוֹעֵד הַשָּׁבָן אַתֶּם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם:
(יז) וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה י בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ
לְכַפֵּר בַּקְדָּשׁ עַד־צֵאתוֹ וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד
בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל־קַהֲל יִשְׂרָאֵל: שְׁנֵי (יח) וַיֵּצֵא
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וּכְפָר עָלָיו וְלָקַח
מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת

LEVITICO XVI

ne porterà il sangue oltre la portiera, e farà di quel sangue come fece del sangue del toro, e lo spruzzerà verso il coperchio, e davanti al coperchio. (16) Così propizierà pel Santuario [purificandolo con queste aspersioni] dalle impurità dei figli d'Israel, dalle colpe loro, e da tutt'i loro trascorsi, e lo stesso farà pel padiglione di congregazione, che dimora con essi in mezzo alle loro impurità. (17) Alcuna persona non deve trovarsi nel padiglione di congregazione, quand'egli entra per propiziare nel Santuario, sinchè (non ne) sia uscito. Egli così propizierà per sè, e per la casa sua, e per tutta la radunanza d'Israel. (18) Indi uscirà all'altare ch'è innanzi al Signore, e propizierà per esso: prenderà cioè del sangue del

שכר קור לטהרתו וקדושתו על ידי הזיות הכהן הגדול. (יח) ויצא אל המזבח אשר לפני ה': מוצק הזהב, ע' שמות ל' י, ודברי רא"ב שנה, עין רכ"ה

כָּל־עֹונֹתֵם אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשַׁלַּח אֶת־הַשְּׁעִיר
בַּמִּדְבָּר: (כג) וּבֹא אֶהְרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט
אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
וְהִנִּיחֵם שָׁם: (כד) וּרְחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם
קָדוֹשׁ וּלְבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה אֶת־
עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלֹת הָעֵם וּכְפָר בַּעֲדוֹ וּבְעֵד
הָעֵם: שְׁלִישִׁי (שְׁנֵי בַמְּחֻבָּר) (כה) וְאֵת הַלֵּב הַחֲטָאֵת
יִקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ: (כו) וְהִמְשַׁלַּח אֶת־הַשְּׁעִיר
לְעִזָּאִיל יִכְבֵּס בְּגָדָיו וּרְחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: (כז) וְאֵת פֶּרֶ

LEVITICO XVI

disabitata, e colui lascerà andare il capretto nel deserto. (23) Aronne, rientrato nel padiglione di congregazione, si spoglierà degl'indumenti di bisso che indossò prima di entrare nel Santuario e li lascerà là. (24) Si bagnerà il corpo nell'acqua in luogo santo, e indosserà i (consueti) suoi vestiti; ed uscito di là, farà l'olocausto appartenente a lui, e l'olocausto somministrato dal popolo, e propizierà per sè e pel popolo. (25) E arderà sull'altare il sevo del sacrificio d'aspersione. (26) E colui che avrà condotto il capretto ad Azazel, si laverà i panni, e si bagnerà il corpo nell'acqua, e poscia potrà rientrare nel campo. (27) Il toro poi di sacrificio d'aspersione, ed

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (יט) וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם
בְּאֶזְבְּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וּטְהַרוּ וּקְדָשׁוּ מִטְּמֵאת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כ) וּכְלָה מִכְּפָר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־
אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשְּׁעִיר
הַחַי: (כא) וּסְמַךְ אֶהְרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל־רֹאשׁ
הַשְּׁעִיר הַחַי וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת־כָּל־עֹונֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם
וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשַׁלַּח בְּיַד־אִישׁ
עֵתִי הַמִּדְבָּרִה: (כב) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת־

LEVITICO XVI

toro e del sangue del capretto, e ne metterà sulle prominente dell'altare, all'intorno. (19) E spruzzerà sopra di esso di quel sangue col dito sette volte, e con ciò lo purificherà e santificherà dalle impurità dei figli d'Israel. (20) Terminato che avrà di propiziare pel Santuario, pel padiglione di congregazione, e per l'altare, farà avanzare il capretto vivo. (21) Aronne poserà ambe le sue mani sul capo del capretto vivo, e confesserà sopra di esso tutt'i peccati dei figli d'Israel, tutte le loro colpe e tutt'i loro trascorsi, e li porrà [simbolicamente, coll'atto delle mani e colle parole] sul capo del capretto; il quale poi col mezzo di persona apposita, manderà nel deserto. (22) Il capretto porterà sopra di sè tutt'i loro peccati in terra

וע' בנעמור שבקף להליץ בעד רח"בע. (כא) עתה: מן עת, כמו מן מן מן מן.

(*) ידיו ק'.

(לא) שִׁבְתָּ שִׁבְתוֹן הִיא לָכֶם וְעֵנִיתֶם אֶת־
נַפְשֵׁיכֶם חֶקֶת עוֹלָם: (לב) וּכְפַר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־
יִמְשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֶת־יָדָיו לְבָהֵן תַּחַת
אָבִיו וְלִבְשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ:
(לג) וּכְפַר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם
הַקָּהָל יְכַפֵּר: (לד) וְהִיתָה־זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטָּאתָם
אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה: פ רביעי

LEVITICO XVI

a dire dei peccati ignoti a chi li commise]. (31) Giorno di grande riposo è per voi, ed affliggerete le vostre persone: statuto perenne. (32) Il sacerdote che verrà unto (sommo sacerdote), ed installato per officiare in luogo di suo padre, farà le propiziazioni, e indosserà gli abiti di bisso, indumenti sacri. (33) Farà le propiziazioni pel luogo santissimo, pel padiglione di congregazione, e per l'altare, e pei sacerdoti, e per tutta la gente della radunanza. (34) La cosa sarà per voi legge perenne, in guisa che venga propiziato pe' figli d'Israel, (per purificarli) di tutt'i loro trascorsi, una volta l'anno. — Ed egli esegui quanto il Signore comandò a Mosè.

תַּמְהָרוּ: הַכּוֹנֵה עַל עֹבוֹת הַכַּסְפִּים אוֹ כַּעֲלוּמִים וְיוּי שַׁעֲשֵׂה אוֹתָם. (לא) וְלִבְשׁ:
דָּבַק עִם וְכַפֵּר, הַכּוֹסֵף חֶקֶת אֲזָנוֹ יְכַפֵּר צִוָּה הוּא, וַיַּעַשׂ הַעֲבוֹדוֹת בְּבִגְדֵי לְבוֹן, וְכֵן
תַּרְגֵּם רַמְבַּ"ם.

הַחֲטָאת וְאֶת־שַׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הוּבֵא
אֶת־דָּמֹם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצֵא אֶל־מַחוּץ
לְמַחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֲרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם
וְאֶת־פְּרִשָׁם: (כז) וְהִשְׂרַף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו
וְרַחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־
הַמַּחֲנֶה: (כח) וְהִיתָה לָכֶם לְחֻקַּת־עוֹלָם בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנֶנוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
וְכָל־מְלֵאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזֹרָה וְהַגֵּר הַגֵּר
בְּתוֹכְכֶם: (כט) כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם מִכָּל־חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תְּטַהֲרוּ:

LEVITICO XVI

il capretto di sacrificio d'aspersione, il cui sangue sarà stato recato nel Santuario, onde farvi le propiziazioni, verranno trasportati fuori del campo, ed abbruciati, colla pelle, la carne e le fecce. (28) E chi gli abbrucia si laverà i panni, e si bagnerà il corpo nell'acqua, e poscia potrà rientrare nel campo. (29) Questo sarà per voi uno statuto perenne: nel mese settime, ai dieci del mese, affliggerete le vostre persone [col digiuno], ed alcun'opera non farete, nè l'indigeno, nè il forestiero che faccia dimora tra voi. (30) Poichè in questo giorno (il sommo sacerdote) propizierà per voi, per purificarvi: di tutt'i vostri trascorsi diverrete puri innanzi al Signore [vale

וְשַׁעִיר. (כז) תַּעֲנֶנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם: כִּמוֹ וְכַסָּ כַּעֲשֵׂה תַשְׁבִּיעַ, וַיַּעֲבֹד וַיִּרְעִיב.
(ל) יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: הַכּוֹסֵף נַעֲבוֹדוֹת שַׁעֲשֵׂה (רכ"ה). מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה'

י

(א) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-אהרן ואל-בניו ואל כל-בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר-צוה יהוה לאמר: (ג) איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או-עז במחנה או אשר

LEVITICO XVII

XVII

(1) Il Signore parlò a Mose, con dire: (2) Parla ad Aronne ed ai figli suoi, ed a tutt' i figli d' Israel, e di' loro: Ecco quanto il Signore ha comandato. (3) Se alcuno della casa d' Israel scannerà un animale bovino, pecorino, o caprino, nel campo,

(א) אחר שהוקם העשכן התחיל לזווחם על עניני קדושה, שיהיו קדושים אחר שהאל השוכן בקרבם הוא קדוש, ע"כ הזהיר על המאכלות האכזריות ועל העוונות ועל העריות, וגם על ענינים שזין אדם להצטרף, כי הוא האובד הנדק והמסד זין בני אדם, ואח"כ הזהיר על קדושת הכהנים (צפ' אמור); ואומנם איכור הקלב והדם אעפ"י שהוא נכבד גם בחולין איכו אלא דרך כבוד כלפי מעלה, כי הקלב והדם היו להם גבוה, ואומנם נבחר הדם להיות קרב על המזבח כי זו הכפש, על כן יספר על הכפש, והקלב אולי נבחר גם קודם ונתן תורה להיותו ניתך ועולה באש וועלה עשן יותר מן הנשר, והוא בעין קטורת. והנה הדם מלבד טעם זה יש בו ג"כ טעם אחר, כי שתייתו אכזריות ונוקשה תכונה רעה נכפש, על כן הדם אסור גם צחיה שאינה קריעה על גבי המזבח, וזה שאין כן הקלב. (ג) אשר ישחט שור או כשב:

ישחט מחוץ למחנה: (ד) ואל-פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה הם יחשב לאיש החוא דם שפך ונבחרת האיש החוא מקרב עמו: (ה) למען אשר יביאו בני ישראל את-זבחייהם אשר הם זבחים על-פני השדה והביאם ליהוה אל-פתח אהל מועד אל-הכהן וזבחו זבחי שלמים ליהוה אותם: (ו) וזרק הכהן

LEVITICO XVII

o lo scannerà fuori del campo; (4) E nol recherà all' ingresso del padiglione di congregazione, per fare [del sangue e del sevo] un sacrificio al Signore, davanti al tabernacolo del Signore; ciò verrà considerato a quell'uomo qual omicidio: egli ha versato sangue [umano]: e quell'uomo andrà estinto di mezzo al suo popolo. (5) In guisa che quegli animali ch' i figli d' Israel vogliono scannare all' aperta campagna, li rechino (invece) al Signore, all' ingresso del padiglione di congregazione, al sacerdote, e ne facciano sacrifici di contentezza al Signore. (6) Ed il sacerdote ne spargerà il sangue sull' altare del Signore all' ingresso del padiglione di congregazione, e n' arderà

בחולין הכתוב מדבר כי במדבר כאשר להם בשר תאום, וכן דעת ר' ישועאל, והיא קרובה לפשט הכתוב (רכס"ו), ואח"כ צפסוק ח' וט' מדבר בצוקדשין. תחילה אסר השמיטה בחוץ דרך כלל כדי שלא יבואו לזבח לשעירים, ואח"כ אמר: אם אולי יאמר אדם איני אעלה עולה או זבח לה' בביתי, דעו כי איש איש אשר יעלה עולה או זבח

(*) קוץ צו"ק

אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכֶם
 אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנָי בְּנַפְשׁ הָאֹכֶלֶת
 אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ: (יא) כִּי־
 נַפְשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נָתַתִּיו לָכֶם עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא
 בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר: (יב) עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 כָּל־נַפְשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם וְהִגַּר הַגֵּר
 בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם: (יג) וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יִצוֹד צִיד

LEVITICO XVII

tra essi, mangiasse alcuna sorta di sangue.... io mi volgerò contro la persona mangiante il sangue, e la farò andare estinta di mezzo al suo popolo. (11) Imperocchè la vita dell' animale è nel sangue, ed io ve l'ho concesso [cioè v'ho concesso di arderlo] sull'altare, per propiziare per le vostre persone; poichè il sangue, esso può propiziare per la vita (dell'uomo). (12) Perciò dissi ai figli d'Israel: alcuna persona tra voi non mangi sangue, come pure il forestiere dimorante tra voi non mangi sangue. (13) E qualunque dei figli d'Israel, o dei forestieri dimoranti tra essi, prenda alla caccia qualche fiera, o volatile, permesso a mangiarsi: ne verserà il sangue, e lo co-

זכר. (יא) כִּי הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר: הוּא יִכְפֹּר בְּנַפְשׁ עַ' רַש"י. (יג) וְכַסְרֵהוּ
 בַּעֲפָר: כִּדִּי שֶׁלֹא יִנְיָחֻהוּ עַל הַקֶּרֶקַע שֶׁשֶׁנִּיל כַּפְשׁוֹת הַעֲמָמִים שֶׁתִּבְנֶה לְשִׁמּוֹתָו כִּי
 שֶׁהִיא חֲמוּמָה הַגּוֹיִם הַקְדֻמוֹנִים כִּכְרָאָה בְּהוֹמִירוֹס; וְרַאז' אֲזוֹר דְרַךְ בְּנֹד לִדְם לְנַלְתִּי
 יִשְׁמֹרוּ הַמִּיתָו. וְל"כ כִּדִּי שֶׁלֹא יִשְׁאֵר דָּם וְיִקְשָׁזוּ וְיִי שְׂרֹאָה אֲזוֹתוֹ שֶׁהוּא לִדְם בְּנֵי הַדָּם

אֶת־הַדָּם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 וְהַקְטִיר הַחֹלֶב לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה: (י) וְלֹא־
 יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשַׁעֲרֵלֶם אֲשֶׁר הֵם
 זְנוֹיִם אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תְּהִי־זֹאת לָהֶם
 לְדֹרֹתָם: הַמִּישִׁי (שְׁלִישִׁי בַמְּהוּבֵר) (ח) וְאֵלֶּהֶם תֵּאמְרוּ
 אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר
 בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עֲלֶה אוֹזֶבַח: (ט) וְאֵל־
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ
 לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִעַמּוֹ: (י) וְאִישׁ

LEVITICO XVII

il sevo, in odore propiziatario, al Signore. (7) Nè più facciano i loro sacrifici ai satiri, dietro ai quali essi sogliono fornicare [vale a dire: ai quali sogliono prestar culto]. Questo sarà per essi uno statuto perenne, per tutte l'età avvenire [cioè di tenersi lontani da quel culto, e dalle pratiche immorali che l'accompagnavano; però il mangiar carne senza recar l'animale al Tempio fu permesso, tosto che fossero entrati nella terra promessa, v. Deut. XII]. (8) E ai medesimi dirai: Chiunque della casa d'Israel, o dei forestieri che faranno dimora tra essi, faccia un olocausto, o (altro) sacrificio; (9) E nol rechi all'ingresso del padiglione di congregazione, per farlo al Signore: quell'individuo andrà estinto dal suo popolo. (10) E chiunque della casa d'Israel, e dei forestieri facienti dimora

וְאֵל פֶּתַח מוֹעֵד. (י) חֻקַּת עוֹלָם: שֶׁלֹא יִזְבְּחוּ לַשְׁעִירִים. (ט) לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַה':
 לֹא אֲזוֹר לְהַקְרִיעַ קֶרֶבֶן לַה' כִּי כֹאן כִּבְר אֲזוֹר אֲשֶׁר יַעֲלֶה עוֹלָה אוֹ

חיה אר-עוף אשר יאכל ושפך את-דמו
 וכסחו בעפר: (יד) כי-נפש כל-בשר דמו
 בנפשו הוא ואמר לבני ישראל דם כל-בשר
 לא תאכלו כי נפש כל-בשר דמו הוא כל-
 אכליו יכרת: (טו) וכל-נפש אשר תאכל נבלה
 וטרפה באזרה ובגור ובכס בגדיו ורחץ
 במים וטמא עדי-הערב וטהר: (טז) ואם לא
 יכבס ובשרו לא ירחץ ונשא עונו: פ

LEVITICO XVII

pirà colla terra. (14) Imperocchè la vita d'ogni animale è il sangue ch'esso ha nel corpo; dissi quindi ai figli d'Israel: non mangiate il sangue d'alcun animale: poichè la vita d'ogni animale è il suo sangue: chiunque lo mangi andrà estinto. (15) È qualunque persona, sia indigeno o forestiero, mangiasse d'un animale morto da sè, o sbranato [da qualche fiera]; si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte, indi sarà puro. (16) E se non laverà [i suoi panni], e non si bagnerà il corpo, incorrerà in peccato [entrando nel tempio, o mangiando cosa sacra].

ושפך דם כקי צארץ ישראל שהיא קדושה. (ש"ס). (יד) דמו בנפשו הוא: הוא דם שגופו, כפשו כמו גופו (הרנהיים). (טז) ונשא עונו: אם יאכל קדש או יצא לזקדש, או שלא ירחץ את שלוועים בו, ולדעת ח"ס השוהה בטומאתו כטא עונו.

יח

(א) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם אני יהוה אלהיכם: (ג) כמעשה ארץ-מצרים אשר ישבתם-בה לא תעשו וכמעשה ארץ-כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: (ד) את-משפטי תעשו ואת-חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: (ה) ושמרתם את-חקתי ואת-משפטי

LEVITICO XVIII

XVIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli d'Israel, e di loro: Io, il Signore, sono vostro Iddio. (3) Non dovete imitare le pratiche della terra d'Egitto, dove avete abitato; nè dovete imitare le pratiche della terra di Canaan, dove io sono per farvi entrare; nè seguirne gli statuti. (4) Le mie leggi eseguirete, ed i miei statuti osserverete e seguirete. Io, il Signore, sono il vostro Iddio. (5) Osserverete i miei statuti,

(ג) בכל התועבות הסופרות לפנינו לא חזאנו ענין שהיה רק חלא העגרת הנשים לזולף. וכראה כי כמו שהיבוס הוא רק אלכנו, כך קלת וין הערות סיה רק אלל האמות הן על פי תנאים ידועים. (ה) ודח ברם: תחיים הדורה בשלום

e le mie leggi, eseguendo le quali, l'uomo si acquista la vita [il benessere]. Son io, il Signore [che ve l'impongo]. (6) Non deve alcuno di voi accostarsi ad alcuna carne del proprio corpo [cioè ad alcuna sua stretta consanguinea], a scoprirne le vergogne [cioè non dovete usare con alcuna vostra stretta congiunta, nè con chi fu moglie d'un vostro stretto parente, poichè la moglie è riguardata quasi formante parte del marito]. Son io il Signore. (7) Le vergogne di tuo padre e vergogne (insieme) di tua madre non devi scoprire [cioè non commettere incesto con tua madre, la quale formando parte di tuo padre, l'oltraggio fatto a lei è insieme fatto a lui]: tua madre è, non devi scoprire le sue vergogne. (8) Le vergogne della moglie di tuo padre [cioè della tua matrigna] non devi scoprire: ella è le vergogne di tuo padre [cioè forma parte di lui]. (9) Le vergogne di tua sorella, figlia [anche] di tuo padre, o figlia [soltanto] di tua madre; nata (cioè) in casa (con te), o nata fuori.... non devi scoprirne le vergogne.

בכבוד האדם. ואסור אשה ואחותה הוא מפורש במלת לנרור, והוא שלא להטיל קנאה בין שתי אחיות לעשותן זרות ושואכות זו את זו, תחת שמפטן לאהוב זו את זו, וידוע כי השנאה בין הקרובים קשה מהשנאה בין הזרים, כי כחוקק האהבה הקדומה, כן חזק השנאה הבאה אחריה, וזה יגרום לקלוק המדות והפסד גדול בהלכות הבית. וכן לקיחת אשת האב תביא קנאה ושנאה בין האחים; ואפילו אחר מיתת אחיו אם יש לו בנים, ויקח האב את יבמתו זה יגרום שנאה בינו ובניו אחיו, וכן בין בניו ובני אחיו, וזה טעם לקלוק המדות והפסד הלכות הבית. לא כן אם וית האב חרע אין לו. ואונס איסור האחות כראש שהיא להלכות המדינה, שאם היתה האחות מותרת היו רוב בני אדם נושאים אחותם, והיתה כל משפחה כעס בפני עצמו, ולא היו המשפחות מתחבבות ומתערבות זו בזו, ולא היתה האוניה לעם אחד אלא לעמים רבים בנתי קרובים זה לזה ובנתי ארובים זה את זה. לגלות ערוה: גלוי מוקס הנושא, והוא לשון נקיה וכבו לשכיבה, וגלוי ערוה אינו דוקא בלקיחת קבע, אבל גם בשכיבת עראי, שנאמר ואל אשה בזרת טמאתה לא תקרב לגלות ערוה. ובשכבת גלוי ערוה אלל הזכר כגון ערות אביו, ערות אחיו, הכוונה גלוי ערות אשתו, כי איש ואשתו נחשבים כבשר אחד; ובפסוק י' האיש חרעו נחשבים ג"כ כבשר אחד. ודע כי הכתוב תלה תמיד האזהרה בזכר לפי שהוא הפועל, ואם הפעולה אסורה לזכר לא יתכן שתהיה מותרת לנקבה (ולפיכך לא ברע האיסור כנגד הנקבה אלא בנרבעת כי אם האשה היא הפועלת, שהיא מביאה את הבהמה עליה). חונס אין

www.machon.co.il

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אַתֶּם הָאָדָם וְהִי בָהֶם אֲנִי יְהוָה:
 ס שְׂשִׁי (ו) אִישׁ אִישׁ אֶל-כָּל-שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא
 תִּקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּהָ אֲנִי יְהוָה: ס (ז) עֲרוֹת
 אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הוּא לֹא
 תִּגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ: ס (ח) עֲרוֹת אִשְׁתְּ-אָבִיךָ
 לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא: ס (ט) עֲרוֹת
 אָחוֹתְךָ בַת-אָבִיךָ אוֹ בַת-אִמְךָ מוֹלֶדֶת בֵּית

שאם יתקצר אדם עם קרובותיו, תהיה כל משפחה קברה לעצמה כדלת מוולתה. טענה זו לפי דעתי אינה כלום, כי אם יהיו מותרות העריות לא תהיה משפחה צעולם בשום פנים, והטעם הוא כי אם יתקצר אדם עם קרוביו לא תהיה צעולם לא אהבה לא יראה ולא שלום כמו בניו המובל (ש"ס). ואולי (כדעת אה"ס) היה חק בזמרים שלא יהיו אכשי המושפחה והשבע מתחתיים באכשי ומשפחה או שבע אחר (כי היה העם כחלק לקסטי), ולפיכך לפעמים היו זקוקים לקחת שאר בשרם. (ו) שאר בשרו: מל' אך עלמיו ובשרי אהה, גם שאר עכינו בשר, כמו וימטר עליהם כעפר אהה. איש איש אל כל שאר בשרו: איסורי ביאה אין המוכון בהם כדעת הרמב"ם (מורה חלק ג' פרק מ"ט) לנעט המושגל, כי לא אכרה תורה רבוי הכשים (אלא למלך), ולא רבוי המושגל באשה אחת; ואונס כלם לתועלת הקברה. והנה אשת איש טעונה מנזאר, והוא להרדיק הקום והמוריבות והרמימות הבאות בעקבות הניאוף; ואף אם יהיה אדם שיתרנה בזה, ויפקיר אשתו לאיש עשיר, הדבר אסור מפני ההשחתה אשר תנא מזה לכלל האוניה בקלוק המדות. ואיסור הזכר והבהמה הוא מפני שהם מועטים נגד הטבע, ואם היו מותרים תהיה לקיחת נשים מתנועעת. ואונס העריות אשר הן שאר בשר אסורות בעבור הלכות הבית ותקון המדות והלכות המדינה. כי הנה לקיחת האם ואשת האב ואחות האב ואשת אחי האב הוא דבר המתנגד לכבוד אב ואם, והזולת בכבוד האב והאם גורם לקלוק המדות והפסד הנהגת הבית; וכן אשת הבן הרי היא במדרגת הבת למחיה ולחיותה, ואם יקחנה מחיה יושך מזה זולת בכבוד הקם והחיות והאב והאם, וכן לקיחת אשה ובתה מביאה שווי ביניהן, וגורמת זולת

לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אֲבִיךָ הוּא: ס (ט) עֲרוֹת
 אַחֹת-אִמְךָ לֹא תִגְלֶה כִּי-שְׂאֵר אִמְךָ הוּא:
 ס (י) עֲרוֹת אַחִי-אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה אֶל-
 אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב דְּדַתְךָ הוּא: ס (יא) עֲרוֹת
 כָּל־דָּתְךָ לֹא תִגְלֶה אִשֶׁת בְּנֶךָ הוּא לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתֶיהָ: ס (יב) עֲרוֹת אִשֶׁת-אֲחִיךָ לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא: ס (יג) עֲרוֹת

LEVITICO XVIII

rella di tuo padre non devi scoprire, ella è carne di tuo padre. (13) Le vergogne della sorella di tua madre non devi scoprire, poichè carne di tua madre ella è. (14) Le vergogne del fratello di tuo padre non devi scoprire, (cioè) alla sua moglie non devi accostarti: ella è tua zia. (15) Le vergogne della tua nuora non devi scoprire: moglie di tuo figlio ella è, non devi scoprirne le vergogne. (16) Le vergogne della moglie di tuo fratello non devi scoprire: ell'è le vergogne di tuo fratello. (17) Le vergogne d'una donna e di sua figlia non

ערות האם (שהנן לא יטבב עם אמו וכן הבת עם אביה) וגם באיסור אשה ובהם.
 ערוֹתֶיהָ: הרי הן עֲרוֹתֶיהָ וְשֵׁרָהּ, והרי זה כאלו אשה ונולד ערוֹתֶיהָ. (יד) עֲרוֹת
 אֲדוֹתֶיךָ: ולא הזכיר ערות אחי אֲמִי, והנה אשת אחי האם איננה בכלל העריות,
 אלא מן השמיות האסורות מדרגת סופרים, וטעם החלוק הזה, כי אחי האב הוא
 מושפחה אחת עמו, ולא כן אחי האם, כי מושפחה אחרת הוא, ואין לקחת אשתו
 (כשכחלומה או כמגרשה) מתועבת, ואם תאמר אף אחות האם מושפחה אחרת
 היא-אין זו טענה, כי אחות האם היא שאר אֲמִי, מה שאין כן אשת אחי האם
 שאין לה עם קרובה טבעית עֲרוֹתֶיהָ. (יז) ומה הוּא: זמם כאלו על קטנה שמסתייגין
 אותה, והנולד כגורת מן זמם שעכינו בארמית רבן שדוכמין בו כי הבהמה והכס
 הוזהרות שמסתייגין אותן, על הרוב הן לרע, ואפשר ג"כ שתהיינה לטוב ובעריות

או מולדת חוץ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ: ס
 עֲרוֹת בַּת-בְּנֶךָ או בַּת-בִּתְּךָ לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתֶיהָ כִּי עֲרוֹתֶיהָ הֵנָּה: ס (יא) עֲרוֹת בַּת-
 אִשֶׁת אֲבִיךָ מוֹלַדַת אֲבִיךָ אַחֹתֶךָ הוּא לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ: ס (יב) עֲרוֹת אַחֹת-אֲבִיךָ

LEVITICO XVIII

(10) Le vergogne della figlia di tuo figlio, o della figlia di tua figlia... non devi scoprirne le vergogne: poichè sono le tue vergogne [sono quasi carne dello stesso tuo corpo]. (11) Le vergogne della figlia della moglie di tuo padre, generata da tuo padre [ma da altra madre]... ell'è tua sorella, non devi scoprirne le vergogne. (12) Le vergogne della so-

ללמוד ונכחן כי כל מה שבאשר לזכר יהיה דוגמתו אסור לכבדה אלא היבא דגלי גלי, היבא
 דלא גלי לא גלי, כגון אחות האב באסרה לזכר, אך אחי האב עותר בבת אחיו. וא"ת
 א"כ כמו שהזכיר ערות בלתי, למה לא הזכיר איסור הקתן צמותתו? זה כבר ככלל
 באיסור אשה ובהם. וא"ת כמו שהזכיר ערות בת בתך למה לא הזכיר איסור הכבד
 בזקנתו אם אביו או אם אמו? כ"ל כי דבר הכתוב בהוסי, כי קרוב הוא שיתאווה
 הזקן לבתו במו, ורחוק הוא ואלו שיתאווה הבחור לשכב עם אם אביו או אם אמו,
 אשה היא וקנה ונכסה כל כך. (יז) עֲרוֹת אֲבִיךָ ועֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה: מה
 שהיא ערות אב וגם ערות אם, והיא האם שהיא קרובה משי כדדים (רמב"ן), ולפי
 פי רש"י יקשה אֲמִי היא. (ט) מוֹלַדַת בִּית וגי': היה כראש לי לומר שזה פירושו
 הקודם, אחותך בת אבך היא מולדת בית, שנולדה עמו בבית אמה, ואחותך בת
 אֲמִי היא מולדת מוֹ, שנולדה מאיש אחר ומסתנא בבית אחר; אך לפי זה יקשה מה
 הוסיף אחר כך באמרו (פסק י"א) ערות בת אשת אבך מולדת אבך אחותך היא?
 ותלמודי מוסר"ר אברהם פי מייבשעטר אמור כי האחות שאינה מן האם לא כזכרם
 כלל בפסוק ט', אלא כך פירושו: ערות אחותך (בת אֲמִי), כי כן פתח את האחות
 הם מואם אחת. ככתוב כי יביתך אחיך בן אֲמִי, מי יתכן באת לי יונק שדי אמו,
 בן שהיא גם כן בת אבך בן שאינה אלא בת אֲמִי, כלומר בן שהיא מולדת בית בן
 שהיא מולדת מוֹ, כמו שפירשתי. (י) לא הזכיר איסור הבת שבכר היא ככללת באיסור

אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה אֶת-בִּתְּבִנָּהּ וְאֶת-
 בִּתְּבִתָּהּ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ שְׂאֵרָה
 הִנָּה זְמָה הוּא: (יח) וְאִשָּׁה אֶל-אֶחָתָהּ לֹא
 תִקַּח לְצֹדֹר לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ:
 (יט) וְאֶל-אִשָּׁה בְּנִתָּהּ טָמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב
 לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ: (כ) וְאֶל-אִשְׁתְּ עַמִּיתְךָ לֹא-
 תִתֵּן שְׂכַבְתְּךָ לְזֹרַע לְטַמְאָתָהּ-בָּהּ: (כא) וּמִזְרַעְךָ

LEVITICO XVIII

devi scoprire, nemmeno la figlia del figlio, o la figlia della figlia, puoi prenderne, a scoprirne le vergogne: sono una stessa carne, sarebbe una turpitudine. (18) Nè devi prendere una donna, avendo già una sua sorella, angustiandola, scoprendo le sue vergogne [della seconda] insieme a quella, (cioè) in vita di lei. (19) Nè devi accostarti a donna, a scoprirne le vergogne, durante l'impura sua mestruazione. (20) E colla moglie del tuo prossimo non devi giacere carnalmente, contaminandoti con essa. (21) E della tua prole non devi dare per

לא כקראת זמה אלא ערות אשה ובתה (כאן ולמעט כ' י"ד), כי הוא מעשה מתועב כל כך, שהעושה אותו מוכרח להסתירו; וניתחזקאל כ"ב י"א ואיש את כלתו עושה זומה, כי הוא ענין קרוב לאשה ובתה, וכיוצא בזה (עמום ב' ז') ואיש ואביו ילכו אל אל הנערה, הזכיר זה כדבר מוכער תכלית הכיעור. ואח"כ קראו זמה לכל מעשה מוכער ובתעב, וקראו זומה לכל מעשה שאדם מסתיר בלבו, כמו (איוב מ"ב ב') ולא יבזר מוך זומה, גם קראו זומה לכחמה וערמה כל'י לבת אשר זו יתעב אדם מעשיות ויסתירן בלבו עד בוא העת להוציאן לפעל, כגון (משלי ב' י"א) זומה תשומר עליך תצוה תכרסנה (ק' טבת תר"ן). (יח, יט, כ) כיים העריות בנותן שאיסורין איכנו לעולם אלא לזון, האחות יש לה היתר צמות אחותה, הכדה בגור טומואחה,

לֹא-תִתֵּן לְהַעֲבִיר לְמִלְךָ וְלֹא תַחֲלֵל אֶת-שֵׁם
 אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: שְׁבִיעִי (רביעי במחובר) (כב) וְאֶת-
 זִכְרֹךְ לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכַּבֵּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הוּא:
 (כג) וּבְכָל-בְּהֵמָה לֹא-תִתֵּן שְׂכַבְתְּךָ לְטַמְאָתָהּ-
 בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא-תַעֲמֹד לְפָנַי בְּהֵמָה לְרִבְעָה
 תִּבֵּל הוּא: (כד) אֶל-טַמְאֹת כָּל-אֵלֹהִים כִּי
 בְּכָל-אֵלֹהִים נְטַמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר-אֲנִי מִשְׁלַח
 מִפְּנֵיכֶם: (כה) וְתַטְמֵא אֶרֶץ וְאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ

LEVITICO XVIII

farne sacrificio al Mòlech; locchè facendo, disonoreresti il nome del tuo Dio [cioè direbbero i popoli idolatri, gl' Israeliti conoscere l'inferiorità del proprio Dio, e perciò sacrificare a lui gli animali, e ad altre deità i proprj figliuoli]. Son io il Signore. (22) E con un maschio non devi usare il concubito di (uomo con) donna: ell'è cosa abbominevole. (23) Nè devi usare il concubito con alcuna bestia, contaminandoti con essa; ed una donna non deve collocarsi davanti ad una bestia, per farsene coprire: ell'è una (turpe) mescolanza. (24) Non dovete contaminarvi con alcuna di queste cose; poichè con tutte queste cose si contaminarono le genti, ch'io sono per discacciare dal vostro cospetto. (25) Ed il paese ne divenne impuro; ed io gli

ואשת איש אם תתאלמן או תתגרש (יום הכ"ל). (כה) ותטמא הארץ וגו': לדעת מוס"ר יופך שצתי באיזי ותטמא הארץ ענינו יושבי הארץ, כמו וכל הארץ באו מזרעיהם, ואפקוד עונה עליה הכוונה על יושביה ואח"כ ותקיא הארץ, הארץ מוש. ולדעת מוס"ר רר אליה אליעזר איגל גם ותטמא הארץ כמשמעו, ופירוט ואפקוד עונה עליה איכנו ענין הקאת יושביה אלא עוכזים אחרים ומוכות אשר הכה ה' את הארץ, כגון רעב ודבר, כי לבסוף הארץ כלאתה לסבול יושביה המביאים עליה המכות, והקיים חותם

עליה ותקא הארץ את-ישוביה: מפסוק (כו)
 ושמרתם אתם את-הקתלי ואת-משפטי ולא
 תעשו מכל התועבת האלה האזרה והגר
 הגר בתוככם: (כו) כי את-כל-התועבת האל
 עשו אנשי-הארץ אשר לפניכם ותטמא
 הארץ: (כז) ולא-תקיא הארץ אתכם בטמאים
 אתה כאשר קאה את-הגוי אשר לפניכם:
 (כח) כי כל-אשר יעשה מכל התועבת האלה
 ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם: (כט)
 ושמרתם את-משמרתתי לבלתי עשות מחקות

LEVITICO XVIII

chiesi conto dei suoi misfatti, ed il paese vomitò i suoi abitanti. (26) Osservate quindi voi i miei statuti e le mie leggi, e non fate alcuna di tutte queste abbominazioni; nè l'indigeno, nè il forestiero dimorante tra di voi. (27) Perocchè tutte queste abbominazioni praticarono coloro che abitarono quella terra prima di voi, e la terra ne divenne impura. (28) Non fate dunque che quella terra vi vomiti, contaminandola voi, come vomitò [cioè sta per vomitare] la gente ch'era innanzi a voi. (29) Poichè chiunque commetterà alcuna di tutte queste abbominazioni.... le persone che ciò avranno fatto andranno estinte di mezzo al loro popolo. (30) Serbatemi quindi ubbidienza, in guisa di non praticare alcuno degli abbominevoli

התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו
 בהם אני יהוה אלהיכם: פ פ פ

יט

ל (א) וידבר יהוה אל-משה לאמר:
 (ב) דבר אל-כל-עדת בני-ישראל ואמרת
 אלהם קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה
 אלהיכם: (ג) איש אמו ואביו תיראו ואת-
 שבתתי תשמרו אני יהוה אלהיכם: (ד) אל-
 תפנו אל-האלילים ואלהי מסכה לא תעשו
 לכם אני יהוה אלהיכם: (ה) וכי תזכחו זבח

LEVITICO XVIII-XIX

statuti che furono praticati prima di voi, onde non divenire impuri. Sono io il Signore, Iddio vostro [che ve l'impongo].

XIX

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla a tutta la congrega dei figli d'Israel, e di' loro: Santi dovete essere, poichè santo son io, il Signore, Iddio vostro. (3) Rispetterete ciascheduno suo padre e sua madre, ed osserverete i miei Sabbati. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (4) Non vi rivolgete agl'idoli e dèi di getto non vi farete. Son io, il Signore, Iddio vostro. (5) E quando farete un sacrificio di contentezza al